

АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

Врз основа на член 24 став (3) алинеја (3), член 13 и член 221, а во согласност со член 79 став (8) и член 97 став (5) од Законот за електронските комуникации („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 135/2025 и 269/2025), Директорот на Агенцијата за електронски комуникации на ден 4.6.2026 година донесе

ПРАВИЛНИК ЗА НАЧИНОТ НА ВОДЕЊЕ НА ПОСЕБНО СМЕТКОВОДСТВО

Член 1

Предмет

Со овој правилник се пропишува начинот на водење на посебно сметководство:

- од страна на оператор кој обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги и има посебни или ексклузивни права на обезбедување на услуги во други економски сектори во Република Северна Македонија, чиј вкупен приход остварен од обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги, во Република Северна Македонија, во претходната година е еднаков или поголем од еден милион евра во денарска противвредност по среден курс на НБРСМ (во понатамошниот текст: Оператор), кој има обврска да води посебно сметководство за активностите поврзани со обезбедувањето на јавни електронски мрежи и/или услуги, во мера пропишана во член 79 став (1), алинеја 1 од Законот за електронските комуникации и

- од страна на оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар што подлежи на претходна регулација (во понатамошниот текст: Оператор) за активностите поврзани со интерконекција или пристап

и начинот на доставување на сметководствена документација.

Член 2

Појаснување и дефиниции

Во овој правилник, покрај дефинициите од Законот за електронските комуникации, се употребуваат и дефиниции и појаснувања со следното значење:

а) Деловни активности на основна мрежа (во натамошниот текст основна мрежа) се обезбедување на големопродажни услуги за интерконекција или пристап, интерно и екстерно со цел да се овозможи претплатниците од едниот оператор да комуницираат со претплатниците на истиот или други оператори или да се овозможи пристап до услугите понудени од друг оператор. Овие услуги вклучуваат и пренос на повици, изнајмени линии и пренос на податоци. Дополнително, активностите на основната мрежа може да обезбедуваат и други услуги на операторите како што се инженерски услуги поврзани со развојот и тековното одржување на приватни мрежи и развој на конкуренцијата на пример преносливост на броеви. Сметките за активностите на основната мрежа ги вклучуваат трошоците, приходите и вложениот капитал поврзани со обезбедување на овие услуги. Приходите на основната мрежа ќе произлезат воглавно од продажбата на интерконекциските услуги за сопствените малопродажни бизниси и за другите оператори.

б) Деловни активности на пристапна мрежа (во натамошниот текст активности на пристапна мрежа) се обезбедување на поврзување со основната мрежа, и ги вклучуваат и

активностите преку кои се обезбедува поврзување на крајни корисници на големопродажен пазар со основната мрежа, како внатрешно така и со други оператори. Сметките за активностите на пристапната мрежа ги вклучуваат трошоците, приходите и вложениот капитал поврзани со обезбедување и одржување на поврзувањето со основната мрежа. Активностите на пристапната мрежа ги вклучуваат сите мрежни елементи наменети за крајни корисници и тие кои се лоцирани на концентратори или центри. Сите останати мрежни компоненти ќе бидат вклучени во деловните активности на основната мрежа. Приходите остварени од големопродажните услуги за пристап до јавна електронска комуникациска мрежа, понудени на другите оператори на пазарот треба да бидат распределени на деловните активности на пристапната мрежа. Приходите остварени од месечните надоместоци од услугата пристап на мрежа за крајни корисници се евидентираат во деловните активности за малопродажбата. Трошоците за обезбедување на претплатничките линии иницијално се распределуваат на деловните активности на пристапната мрежа и потоа треба да биде извршен трансфер на трошоци на деловните активности за малопродажбата со цел приходите да соодветствуваат со нивните поврзани трошоци. Трошоците трансферирани на деловните активности за малопродажба треба да бидат изразени како нето трошоци од било кои приходи остварени од деловните активности на пристапната мрежа.

в) Деловни активности за малопродажба (во натамошниот текст активности за малопродажба) ги вклучуваат сите оние активности кои што се поврзани со продажба на телефонски услуги на крајни корисници, вклучувајќи инсталирање на претплатничка линија, месечна претплата за пристап до мрежа, телефонски сообраќај, изнајмени линии, јавни говорници, пристап до служба за информации и обезбедување на услуги од телефонскиот именик, како и интернет пристап и услуги со додадена вредност. Сметките за активностите за малопродажба ги вклучуваат трошоците, приходите и вложениот капитал коишто произлегуваат од обезбедувањето на овие услуги до крајните корисници, трансферот на трошоци поврзани со користењето на мрежните ресурси или услуги обезбедени од деловните активности на пристапната мрежа и деловните активности на основната мрежа, како и трошоци за маркетинг и билинг поврзани со обезбедувањето на услугите до крајните корисници.

За регулираните услуги кои што се нудат на малопродажно ниво, операторите на кои што им е наметната оваа обврска треба да изготват посебни сметки за секоја регулирана услуга поединечно.

г) Други деловни активности (во натамошниот текст други активности) се сите други активности кои не се определени во точките а), б) и в) од овој член на правилникот. Во други активности спаѓаат услуги обезбедени од операторот, кои вклучуваат меѓудругото и изнајмување, поправка и одржување на опремата за крајните корисници. Исто така, тој може да обезбедува и услуги од активности (кои не се поврзани со обезбедување на јавни електронски комуникациски услуги и трошоците, приходите и вложениот капитал поврзани со обезбедувањето на овие активности треба да бидат прикажани во посебни сметки.

д) Активности за интерконекција се сите активности кои настануваат меѓу оператори на јавни електронски комуникациски мрежи за да се воспостави физичко и логично поврзување на јавните електронски комуникациски мрежи со еден или повеќе различни оператори со цел да им се овозможи на корисниците на еден оператор да комуницираат со корисниците на друг оператор, или да пристапат до услугите што ги обезбедува друг оператор.

ѓ) Активности за изнајмени линии се сите активности поврзани со обезбедување на изнајмени линии во врска со основната мрежа (вклучувајќи ги и терминираниите сегменти на изнајмените линии на ниво на основната мрежа).

е) Трансфер на трошоци претставува систем што се применува на услугите кој што се обезбедуваат од една деловна единица (на пример пристапна мрежа, основна мрежа и малопродажба) а се наменети за друга. Секој трансфер на трошоци треба да биде оправдан и спроведен на недискриминаторна основа и на транспарентен начин расчленет во посебните сметки.

ж) Сметководствен систем на трошоци е збир на правила што го определуваат учеството на приходите, трошоците и капиталот наменет за одредени активности и услуги.

з) Директно распределиви трошоци се трошоци кои директно и недвосмислено произлегуваат од обезбедувањето на конкретен производ или услуга на Операторот и се распределуваат на конкретниот производ или услуга.

с) Индиректно распределиви трошоци се трошоци кои настануваат од обезбедување на два или повеќе производи или услуги и истите се заеднички. При распределувањето на овие трошоци на производите или услугите се применува објективна методологија на распределба базирана на мерлива неарбитрарна основа имајќи ја во предвид поврзаноста на овие трошоци со директно распределивите трошоци.

и) Нераспределиви трошоци (корпоративни општи трошоци) се трошоци кои не произлегуваат од обезбедувањето на конкретен производ или услуга на операторот но се поврзани со обезбедувањето на конкретниот производ или услуга, односно тековното работење. Овие трошоци се распределуваат на арбитражна основа.

ј) Услуги за продажба на големо се јавни комуникациски услуги што ги обезбедува Операторот како кон сопствената малопродажна единица така и кон други оператори.

к) Услуги за продажба на мало се јавни комуникациски услуги што ги обезбедува Операторот преку својата малопродажна единица за своите крајни корисници.

л) LRIC (Long Run Incremental Costs) е методологија за пресметка на трошоци.

љ) Инкремент е определено дополнително количество/вид на производи или услуги кои ги обезбедува Операторот.

м) Инкрементален трошок е трошокот предизвикан од дополнително обезбедување на дефиниран инкремент на производи или услуги или трошокот што се заштедува кога дефинираниот инкремент на производи или услуги не се обезбедува повеќе. Инкременталниот трошок се добива со додавање или одземање на инкремент од услуги и со идентификување на ефектот врз категориите на трошоци, користејќи однос трошок/количество.

Член 3

Сметководствени принципи

Операторот треба водењето на посебното сметководство и извештаите за посебно сметководство да ги изготвува согласно следните сметководствени принципи:

а) Приоритет – запазување на хиерархиската поставеност на редоследот на документите при изготвување на извештаите.

б) Објективност и недискриминација - секое распределување на приходите, трошоците и вложениот капитал да биде објективно и да не оди во полза на кој било оператор, производ, услуга, компонента, активност или расчленета активност.

в) Доследност - изготвувањето на извештаите да биде на ист начин за секоја година. Таму каде што има материјални промени на сметководствените принципи, методите на распределба (алокација) или сметководствените политики кои имаат материјален ефект на информациите искажани во финансиските извештаи на деловните активности, деловите на финансиските извештаи од претходните години каде што има промени да бидат повторно преформулирани.

г) Транспарентност - употребените методи на распределба на приходите, трошоците и вложениот капитал да бидат транспарентни.

Член 4

Принципи за распределба на трошоци

Посебното сметководство треба да биде засновано на принципот на причинители-трошоците и приходите да бидат распределени на оние услуги или производи кои се причина за појава на тие трошоци или приходи. Така, се врши:

- Разгледување на секој поединечен трошок, вложен капитал и приход,
- Утврдување на двигателот кој причинува појава на секој поединечен трошок, вложен капитал и приход,
- Примена на двигателот за распределување на секој поединечен трошок, вложен капитал и приход на индивидуалните деловни активности.

Член 5

Недозволено субвенционирање

Операторот не може да ги користи приходите добиени од обезбедување на услугите за продажба на големо на релевантниот пазар на кој е определен за оператор со значителна пазарна моќ за покривање на трошоците за обезбедување на услугите за продажба на мало.

Член 6

Посебни сметководствени извештаи

1) Операторот треба во посебните сметководствени извештаи да ги разграничи неговите приходи, оперативни и капитални трошоци на деловните активности за основна мрежа, пристапна мрежа, малопродажба и други активности.

2) Операторот подготвува и доставува:

- Биланс на состојба,
- Биланс на успех,
- Извештај за паричните текови,
- Извештај за промените во капиталот и резервите,
- Извештај за применетите сметководствени политики во подготвување на наведените извештаи,
- Подготвува и доставува посебни сметководствени извештаи според меѓународните сметководствени стандарди за активностите на основна мрежа, пристапна мрежа, малопродажба и други активности.

3) Во посебните сметководствени извештаи кои се дадени во Прилог 1 кој е составен дел од овој правилник треба да бидат претставени приходите, трошоците и вложениот капитал кои што се релевантни за услугите на активностите на основната мрежа, пристапната мрежа, малопродажбата и другите активности. Воедно, во сите извештаи

треба јасно да биде претставен секој трансфер на трошоци. Доколку износот на корпоративните општи трошоци надминува 10% од вкупните трошоци на секоја поединечно деловна единица Агенцијата може да побара Операторот дополнително да достави детална структура на корпоративните општи трошоци.

4) Во посебните сметководствени извештаи, Операторот треба да ја образложи стапката на поврат на вложените средства и начинот на нејзиното пресметување.

5) Посебните сметководствени извештаи содржат и:

а) Образложение на сметководствените политики користени при изготвувањето на посебните сметководствени извештаи за активностите на основната мрежа, пристапната мрежа, малопродажбата и другите активности,

б) Изјава за усогласеност на трошоците и приходите претставени во посебните сметководствени извештаи со ревидираната годишна сметка од страна на независен ревизор,

в) Матрица која го сумира вкупниот трансфер на трошоци,

г) Информации за методологијата на распределба на трошоци употребена од страна на Операторот за целите на посебно сметководство. Овие информации ќе бидат на ниво на деталност кое јасно ги покажува врските, на пример, помеѓу трошоците за интерконекција и цените за интерконекција,

д) Извештај за просечните трошоци на мрежните елементи,

ѓ) Извештај за начинот на распределба на корпоративните општи трошоци на деловните активности на основната мрежа, пристапната мрежа, малопродажбата и другите активности.

6) Операторот кој има обврска да доставува Посебни сметководствени извештаи, истите ги доставува до Агенцијата секоја календарска година најдоцна до 31 мај во тековната година за претходната година. Посебните сметководствени извештаи треба да ги достави во печатена или во електронска форма.

7) Периодот за кој што се води посебното сметководство и се доставуваат посебните сметководствени извештаи се однесува на годишна основа односно од 01.01.20xx до 31.12.20xx година.

8) Операторот на кој му е наметната обврска за водење на посебно сметководство заклучно со 31 Мај треба да започне да води посебно сметководство во тековната година, а на операторот кој му е наметната обврската по 31 Мај треба да започне да води посебно сметководство од наредната календарска година.

9) Посебните сметководствени извештаи треба да бидат ревидирани од овластен независен ревизор, во согласност со посебните прописи за ревизија, избран од претходно формирана комисија составена од претставници на Агенцијата и Операторот.

10) Трошоците за ревизијата ги плаќа Операторот.

11) Агенцијата може да ги објави оние информации добиени од Операторот кои не се од доверлив карактер согласно одредбите на Законот за електронските комуникации, прописите донесени врз основа на него и друг закон со цел да придонесе за отворен и конкурентен пазар.

Член 7

Распределба на приходи

Операторот ги распределува приходите од обезбедување на услугите од деловните активности за кои што тие се однесуваат врз основа на сметководствените евиденции и податоци од билинг системот. Во оние случаи каде не е можно директно распределување засновано на сметководствени евиденции или податоци од билинг системот, приходите се распределуваат врз основа на причината за нивното настанување.

Член 8

Приходи од почетно приклучување

Операторот ги распределува приходите од почетното приклучување на јавната фиксна/мобилна комуникациска мрежа (освен приходите од интерконекција) на деловните активности за малопродажба.

Член 9

Приходи од користење и вообичаено одржување на приклучоци

Операторот месечните приходи од користењето и одржувањето на приклучоците ги распределува на деловните активности за малопродажба.

Член 10

Приходи од изнајмени линии

Операторот приходите од изнајмени линии ги распределува на деловните активности за малопродажба или на деловните активности за големопродажба во зависност од видот на изнајмените линии.

Член 11

Приходи од услуги за пристап до јавна електронска комуникациска мрежа

Операторот приходите од услугите за пристап до јавна електронска комуникациска мрежа ги распределува на деловните активности на пристапната мрежа.

Член 12

Приходи од интерконекција

Операторот приходите од интерконекција вклучувајќи ги и еднократните надоместоци за воспоставување на точка за интерконекција и приходите од аспект на количеството на услуги за интерконекција ги распределува на деловните активности на основната мрежа.

Член 13

Приходи од повици

Операторот приходите од повиците ги распределува на деловните активности за малопродажба.

Член 14

Приходи од други активности

(1) Операторот приходите од другите активности ги распределува во делот „други активности“.

(2) Операторот може да генерира приходи од други услуги како на пример приходи од изнајмување/продажба на опрема (за користење на електронски комуникациски услуги и останато) кои треба да бидат распределени во „други активности“.

(3) Приходот од инвестирање во основни средства се распределува на тие основни средства за кои е наменета инвестицијата. Другите приходи од инвестирање во активности кои не припаѓаат на основната мрежа, пристапната мрежа и малопродажбата се распределуваат на „други активности“.

(4) Приходот остварен од краткорочните инвестиции се распределува на активностите за кои е наменета инвестицијата.

Член 15

Надомест за универзална услуга

Доколку Операторот е давател на универзална услуга, средствата што ги добива од компензацискиот фонд за универзална услуга ги распределува на активностите за малопродажба.

Член 16

Распределба на трошоци

Операторот ги распределува трошоците за обезбедување на услуги од деловните единици за коишто тие се однесуваат врз основа на сметководствените евиденции и податоците од билинг системот. Во оние случаи каде не е можно директно распределување засновано на сметководствени евиденции или податоци од билинг системот, трошоците се распределуваат врз основа на причината за нивното настанување, како и описот на табелите за распоредување од членот 18 на овој правилник кои ги идентификуваат односите меѓу трошоците на мрежните елементи и трошоците на услугите.

Член 17

Определување причинители и мерење количество

Операторот го определува степенот до кој инкрементите, услугите и мрежните елементи генерираат специфична категорија на оперативни трошоци со користење на причинители. На овој начин, категориите на трошоци се распределуваат на инкременти, услуги и мрежни елементи, во зависност од количеството на нивниот причинител.

Член 18

Табели за распределување на трошоците

Операторот ги распределува трошоците според табелите за распределување на трошоците кои се дадени во Прилог 1 кој е составен дел од овој правилник и кои ги идентификуваат врските меѓу трошоците на мрежните елементи и трошоците на услугите.

Член 19

Однос трошок-количество

Операторот го прикажува односот трошок/количество за секоја категорија на трошоци посебно, што претставува основа за проценување на инкременталните и општите трошоци.

Член 20

Универзална услуга

За целите на посебното сметководство трошоците кои што произлегуваат од обезбедувањето на универзална услуга и надоместокот од компензациониот фонд за универзална услуга што Операторот ќе ги добие, треба посебно да се издвојат од останатите трошоци во сметководствените извештаи.

Член 21

Методологија за распределба на трошоци

Трошоците прикажани во посебните сметководствени извештаи од овој правилник, операторот ги подготвува имајќи ја предвид методологијата за пресметка на цени базирани на трошоци (LRIC методологија). Агенцијата го донесува и јавно го објавува описот на пресметковниот систем за трошоци според LRIC методологија.

Член 22

Видови услуги во големопродажба

Операторот води посебно сметководство за следните услуги во големопродажба:

- а) Услуги за интерконекција или пристап,
- б) Услуги за пристап и користење на специфични мрежни средства,
- в) Останати услуги.

Член 23

Видови услуги во малопродажба

Операторот води посебно сметководство за следните услуги во малопродажба:

- а) национални повици кон јавни електронски комуникациски мрежи на фиксна локација,
- б) национални повици кон јавни мобилни електронски комуникациски мрежи,
- в) меѓународни повици,
- г) Услуги за пристап до служба за информации за претплатниците,
- д) Јавни говорници,
- ѓ) Изнајмени линии,
- е) Пренос на податоци - Интернет,
- ж) Дополнителни услуги (услуги со додадена вредност),
- з) СМС,ММС (мобилна телефонија) и
- с) Останати услуги.

Член 24

Количество на услуги

Операторот во посебните сметководствени извештаи треба да достави и податоци за оствареното количество на услуги кои ги обезбедува преку своите активности извршени преку неговите деловни единици.

Член 25

Преодни одредби

Посебните сметководствени извештаи операторот треба да ги изготвува согласно одредбите од овој Правилник сметано од 1.1.2027 година.

Член 26

Престанување на важење

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник, престанува да важи Правилникот за начинот за водење на посебно сметководство при интерконекција и/или пристап („Службен весник на Република Македонија“ бр.02/2015).

Член 27

Влегување во сила

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“. По влегувањето во сила овој правилник ќе биде објавен на веб-страницата на Агенцијата за електронски комуникации.

Бр. 0101-1025/8
4 јуни 2026 година
Скопје

Агенција за електронски телекомуникации,
Директор,
Нусрет Халити, с.р.

ПРИЛОГ 1

- I – Посебни сметководствени извештаи*
- II - Метод на распределба на оперативни трошоци*
- III – Табели за распределба на трошоци и вложен капитал*
- IV- Извештај за трансфер на трошоци*
- V- Збирен Преглед на сите активности*

I – Посебни сметководствени извештаи

1. За деловни активности на основна мрежа

1.1 Извештај за добивка и загуба на основната мрежа

	Тековна година	Претходна година	
<i>Приходи</i>			
- Пренасочени од малопродажба	x	x	
- Од други оператори на јавни фиксни комуникациски мрежи	x	x	
- Оператори на мобилни комуникациски мрежи	x	x	
- Меѓународни оператори			
Вкупни приходи	<u>x</u>	<u>x</u>	1
<i>Оперативни трошоци по видови на услуги</i>			
- Директни трошоци	x	x	
- Индиректни трошоци	x	x	
- Корпоративни трошоци	x	x	
Вкупни оперативни трошоци	<u>x</u>	<u>x</u>	2
Оперативна добивка/загуба	<u>x</u>	<u>x</u>	3=1-2

1.2 Извештај за Биланс на состојба на деловните активности на основната мрежа

	Тековна година	Претходна година	
Фиксни средства			
- Материјални фиксни средства	x	x	
- Нематеријални фиксни средства	x	x	
- Инвестиции	x	x	
Вкупно фиксни средства	<u>x</u>	<u>x</u>	1
Тековни средства			
- залиха	x	x	
- побарувања од купувачи	x	x	
- инвестиции	x	x	
- Готовина (во банка или каса)	x	x	
Вкупни тековни средства	<u>x</u>	<u>x</u>	2
Кредити	<u>x</u>	<u>x</u>	3
Резерви	<u>x</u>	<u>x</u>	4
Вложен капитал	<u>x</u>	<u>x</u>	5=1+2-3-4

1.3 Поврат на вложениот капитал

	Тековна година	Претходна година	
Оперативна добивка/загуба	X	x	1
Вложен капитал	X	x	2
Поврат на вложениот капитал (%)	<u>X</u>	<u>x</u>	3=1/2

2. За деловни активности на пристапна мрежа

2.1 Извештај за добивка и загуба на пристапна мрежа

	Тековна година	Претходна година	
<i>Приходи по видови на услуги</i>			
- Пренасочени од малопродажба	x	x	
- Од други оператори	x	x	
Вкупни приходи	<u>x</u>	<u>x</u>	1
<i>Оперативни трошоци по видови на услуги</i>			
- Директни трошоци	x	x	
- Индиректни трошоци	x	x	
- Корпоративни трошоци	x	x	
Вкупни оперативни трошоци	<u>x</u>	<u>x</u>	2
Оперативна добивка/загуба	<u>x</u>	<u>x</u>	3=1-2

2.1 Извештај за Биланс на состојба на деловните активности на пристапната мрежа

	Тековна година	Претходна година	
Фиксни средства			
- Материјални фиксни средства	x	x	
- Нематеријални фиксни средства	x	x	
- Инвестиции	x	x	
Вкупно фиксни средства	<u>x</u>	<u>x</u>	1
Тековни средства			
- залиха	x	x	
- побарувања од купувачи	x	x	
- инвестиции	x	x	
- Готовина (во банка или каса)	x	x	
Вкупни тековни средства	<u>x</u>	<u>x</u>	2
Кредити	<u>x</u>	<u>x</u>	3
Резерви	<u>x</u>	<u>x</u>	4
Вложен капитал	<u>x</u>	<u>x</u>	5=1+2-3-4

2.3 Поврат на вложениот капитал на пристапната мрежа

	Тековна година	Претходна година	
Оперативна добивка/загуба	x	x	1
Вложен капитал	x	x	2
Поврат на вложениот капитал(%)	<u>x</u>	<u>x</u>	3=1/2

3. За деловни активности на малопродажба

3.1 Извештај за добивка и загуба на малопродажба

	Тековна година	Претходна Година	
<i>Приходи по видови на услуги</i>			
- Од почетно приклучување	X	X	
- Од користење и вообичаено одржување на приклучоци	X	X	
- повици	X	X	
- од опрема дадена под закуп и продажба на опрема	X	X	
- други приходи	X	X	
<i>Вкупни приходи</i>	X	X	1
<i>Оперативни трошоци по видови на услуги</i>			
-Оперативни трошоци специфични на малопродажба	X	X	
- Директни трошоци	X	X	
- Индиректни трошоци	X	X	
- Корпоративни трошоци	X	X	
-Пренасочени трошоци од основна мрежа (по видови на услуги)	X	X	
-Пренасочени трошоци од пристапна мрежа (по видови на услуги)	X	X	
<i>Вкупни оперативни трошоци</i>	X	X	2
<i>Оперативна добивка/загуба (без надоместокот добиен за Универзална Услуга)</i>	X	X	3=1-2
<i>Надоместок добиен за Универзална Услуга</i>	X	X	4
<i>Оперативна добивка/загуба (со надоместокот добиен за Универзална Услуга)</i>	X	X	5=3+4

3.2 Извештај за Биланс на состојба на деловните активности на малопродажба

	Тековна година	Претходна година	
Фиксни средства			
- Материјални фиксни средства	x	x	
- Нематеријални фиксни средства	x	x	
- Инвестиции	x	x	
Вкупно фиксни средства	<u>x</u>	<u>x</u>	1
Тековни средства			
- залиха	x	x	
- побарувања од купувачи	x	x	
- инвестиции	x	x	
- Готовина (во банка или каса)	x	x	
Вкупни тековни средства	<u>x</u>	<u>x</u>	2
Кредити	<u>x</u>	<u>x</u>	3
Резерви	<u>x</u>	<u>x</u>	4
Вложен капитал	<u>x</u>	<u>x</u>	5=1+2-3-4

3.3 Поврат на вложениот капитал во малопродажба

	Тековна година	Претходна година	
Оперативна добивка/загуба	x	x	1
Вложен капитал	x	x	2
Поврат на вложениот капитал(%)	<u>x</u>	<u>x</u>	3=1/2

4. За други деловни активности

4.1 Извештај за добивка и загуба на други деловни активности

	Тековна година	Претходна година	
<i>Приходи по видови на услуги</i>			
- Пренасочени од малопродажба	x	X	
Вкупни приходи	<u>x</u>	<u>X</u>	1
<i>Оперативни трошоци по видови на услуги</i>			
- Директни трошоци	x	X	
- Индиректни трошоци	x	X	
- Корпоративни трошоци	x	X	
Вкупни оперативни трошоци	<u>x</u>	<u>X</u>	2
Оперативна добивка/загуба	<u>x</u>	<u>X</u>	3=1-2

4.2 Извештај за Биланс на состојба на други деловните активности

	Тековна година	Претходна Година	
<i>Фиксни средства</i>			
- Материјални фиксни средства	x	X	
- Нематеријални фиксни средства	x	X	
- Инвестиции	x	X	
Вкупно фиксни средства	<u>x</u>	<u>X</u>	1
<i>Тековни средства</i>			
- залиха	x	X	
- побарувања од купувачи	x	X	
- инвестиции	x	X	
- Готовина (во банка или каса)	x	X	
Вкупни тековни средства	<u>x</u>	<u>X</u>	2
Кредити	<u>x</u>	<u>X</u>	3
Резерви	<u>x</u>	<u>X</u>	4
Вложен капитал	<u>x</u>	<u>X</u>	5=1+2-3-4

4.3 Поврат на вложениот капитал во други активности

	Тековна Година	Претходна година	
Оперативна добивка/загуба	X	x	1
Вложен капитал	X	x	2
Поврат на вложениот капитал(%)	<u>X</u>	<u>x</u>	3=1/2

II – Метод на распределба на оперативни трошоци

Категорија на оперативни трошоци	Опис	Метод на распределба	Деловна активност
Амортизација	Амортизација	Износот за амортизација се распределува соодветно на распределбата на фиксните средства	Сите активности
Набавка и инсталирање на опрема	Трошоци за плати	Директно на мрежните елементи/друга опрема каде е можно; инаку се врши распределба врз основа на времето потрошено за инсталирање на опремата	Основна мрежа, пристапна мрежа
	Трошоци за инсталирање, договор и одржување	Директно на мрежните елементи/друга опрема врз основа на инсталирањата опрема или одржување	Основна мрежа, пристапна мрежа
	Трошоци за плати	Директно на мрежните елементи/друга опрема каде е можно; инаку се врши распределба врз основа на времето потрошено за инсталирање на опремата	Основна мрежа, пристапна мрежа
Трошоци за мрежно планирање и трошоци за развој	Други трошоци	Директно на мрежните елементи/друга опрема	Основна мрежа, пристапна мрежа
	Трошоци за плати	Директно на мрежните елементи/друга опрема	Основна мрежа, пристапна мрежа
Трошоци за управување со мрежа	Трошоци за плати	Се распределуваат на мрежните елементи/друга опрема врз основа на времето потрошено од персоналот за управување за секој вид на опрема	Основна мрежа, пристапна мрежа
	Други трошоци	Се распределуваат на мрежните елементи/друга опрема врз основа на опремата со која се управува	Основна мрежа, пристапна мрежа
Трошоци за маркетинг и трошоци за продажба	Трошоци за плати	Директно на производи и услуги каде е можно; инаку се распределуваат на двата вида на активности врз основа на работните часови	Малопродажба
	Трошоци за продажба на опрема	Се распределуваат на услугата за продажба на опрема на потрошувачите во рамки на „Други активности“	Други активности
	-Реклама -Промоции -Истражување на пазар -Надоместоци за дистрибутери -Други трошоци	Директно на производи и услуги каде е можно. Инаку, за оние промоции што се однесуваат на промоција и реклама на повеќе услуги, промоциите треба да бидат распределени на соодветните услуги врз разумна основа	Малопродажба

Трошоци за билинг и трошоци за наплата	Трошоци за плати	Директно на производи и услуги каде е можно; инаку се распределуваат помеѓу дваата вида на активности врз основа на работните часови	Малопродажба (некои трошоци се распределуваат на основната мрежа)
	Други билинг трошоци (вклучувајќи ги и ненаплатените побарувања)	Директно на производи и услуги каде е можно; инаку се распределуваат помеѓу дваата вида на активности врз основа на искористеност (на пример број на направени фактури)	Малопродажба (некои трошоци се распределуваат на основната мрежа)
Трошоци за услуги на операторот	Трошоци за плати	Директно на услуги каде е можно. Трошоците за плати на персоналот, кој што ги спроведува задачите за повеќе видови на услуги на операторот, се распределуваат на соодветните услуги врз основа на времето потрошено во исполнување на различните задачи	Малопродажба
Трошоци за база на податоци	Трошоци за плати и други трошоци	Директно на производи и услуги	Малопродажба
Плаќања кон други оператори	Плаќања кон странство за појдовен меѓународен сообраќај Плаќања за интерконекциските договори	Директно на производи и услуги	Малопродажба
Трошоци за поддршка	Трошоци за извршување на активности од домен на човечки ресурси	Овие трошоци се распределуваат на персоналот што ги извршува наведените активности и се распределуваат на иста основа како и трошоците за плати на персоналот на човечки ресурси	На сите активности

	Финанси и други управни функции за поддршка	Ако се специфично поврзани со одреден производ, услуга или деловна активност	На сите активности
	Трошоци за згради и наменина	Овие трошоци ќе бидат распределувани еднакво како и трошоците за земја и згради	На сите активности
	Трошоци за компјутерски системи/ ИТ трошоци	Овие трошоци се распределуваат на апликациите водени од операторот врз основа на употребата на системите (компјутери) кои ја поддржуваат секоја апликација. Трошоците распределени на апликациите потоа се распределуваат на оние производи и услуги кои тие ги поддржуваат	На сите активности

III- Табела за распределба на вложениот капитал

Категорија на средства и обврски	Опис	Начин на распределба	Деловна активност
Материјални средства			
Примарни мрежни средства			
Опрема за комутација (switching equipment)	Опрема за локално приклучување	Каде е можно директно на пристапни или мрежни елементи. Инаку се распределуваат на услугите за локален пристап на мрежа и мрежни елементи врз основа на релевантните трошоци на опремата наменети за носување на кориснички линији и на делови наменети за насочување на сообраќај респективно. Елементите на мрежата за локално поврзување можат да бидат распределени на производи и услуги врз основа на употреба изразена во секунди.	Основна мрежа (некои трошоци за локална пристапна мрежа)
	Опрема за транзитни центри	Каде е можно директно на мрежни елементи, инаку се распределуваат врз основа на употреба изразена во секунди.	Основна мрежа
	Опрема за меѓународно поврзување	Каде е можно директно на мрежни елементи, инаку се распределуваат врз основа на употреба изразена во секунди.	Основна мрежа
	Опрема за поврзување за специфични услуги на мрежа	Директно на елементите на основната мрежа каде е соодветно/регулирано или на специфични услуги обезбедени од други мрежи на пример опремата за поврзување на пренос на податоци ќе бидат распределувани директно на услугите за пренос на податоци	Основна мрежа, други активности
	Друга опрема за поврзување	Директно на мрежни елементи каде е можно, инаку се распределува на други мрежни елементи за поврзување врз основа на употреба на опремата	Основна мрежа
Опрема за пренос	Опрема за пренос осетлива на количество на сообраќај	Директно на мрежни елементи каде е можно, инаку се распределува врз основа на употреба на комутација на пакети	Основна мрежа

	Кабел и жица	Директно на пристапни или мрежни елементи каде е можно, инаку се распределува на елементите врз основа на количината на кабел употребен за обезбедување на различни услуги	Пристапна мрежа Основна мрежа
	Опрема за локална јамка	Директно на производи каде е можно (на пример посебно идентификувана опрема за пристап), инаку се распределува меѓу услуги за пристап врз основа на искористеност на линији	Пристапна мрежа
	Радио и сателитска опрема	Директно на мрежни елементи каде е можно, инаку се распределува врз основа на искористеност на канали	Основна мрежа
	Опрема за пренос за посебни услуги на мрежата	Директно на специфични услуги за телефонска линија со еден или повеќе говорни канали обезбедени преку мрежата - на пример опремата за пренос на податоци директно се распределува на услугите за пренос на податоци	Основна мрежа
	Меѓународни водови	Директно на мрежни елементи каде е можно, инаку се распределуваат врз основа на искористеност	Основна мрежа
Други примарни мрежни средства	Посебна мрежна опрема	Средства и опремата што се користат исклучиво за обезбедување на една специфична услуга, како на пример: софистицирана мрежна опрема, опрема за пренос на податоци и опрема за мултимедија	Основна мрежа Други активности
	Опрема за потрошувачите	Директно на производи и услуги	Други активности Малопродажба
	Јавни говорници и соодветна опрема	Директно на услуги	Малопродажба

Опрема за поддршка	Канал	Каналот се распределува на кабелот и жицата што се поставени во него и се распределува на производите/услугите на еднаков начин како каблите и жицата	Пристапна мрежа, Основна мрежа
	Опрема за напојување	Се распределува на примарните групи на опрема врз основа на искористеност на опремата за напојување за да ја поддржи секоја опрема- на пример китовати на час. Средствата потоа се распределуваат на производите/услуги на еднаков начин како и релевантните примарни групи на опрема.	Пристапна мрежа, Основна мрежа
	Системи за управување со мрежа	Се распределуваат на примарната опрема на различни мрежи врз основа на употребата на системите за поддршка на секоја поединечна опрема- на пример времето потрошено за контролирање на локална, транзитна и меѓународна централа. Трошоците се распределуваат на производи и услуги на еднаков начин како соодветните примарни групи на опрема.	Основна мрежа

Немрежни фиксни средства	Земј иште и заради	Се распределуваат на производи, услуги и мрежни елементи врз основа на користениот простор (т.е. е подна површина) за поддршка на секој производ, услуга или мрежен елемент.	За сите активности
	Компјутерски системи	Се распределуваат на апликациите кои се користат од операторот врз основа на употребата на компјутерите за поддршка на секоја апликација. Трошоците распределени на апликациите потоа се распределуваат на оние производи и услуги што се поддржани од тие апликации.	За сите активности
	Моторни возила	Се распределуваат на производи и мрежни елементи врз основа на употребата.	За сите активности
	Мобел и канцелариска опрема	Се распределуваат на производи и мрежни елементи врз основа на употребата.	За сите активности

Не-материјални фиксни средства	Не-материјални фиксни средства	Директно на производи каде е можно. Некои преостанати или нераспределени средства ќе бидат распределувани на арбитрарна основа, согласноност од АЕК.	
	Инвестиции во фиксни средства:		
	Финансиски инвестиции	Директно на „Други активности“	Други активности
	Инвестиции во неврзани активности	Директно на „Други активности“	Други активности
	Други инвестиции	Директно на услуги за кои што е наменета инвестицијата, инаку се распределуваат врз основа на употреба	За сите активности
	Краткорочни инвестиции (вклучувајќи готовина во банка или каса)	Директно на активности каде е можно, инаку се распределуваат врз основа на оперативните барања на секоја активност	За сите активности
	Хартии од вредност	Хартиите од вредност треба да бидат распределени директно на производи и услуги	За сите активности
	Трговски долгувања/Побарувања од купувачи	Трговско долгување се распределува на производи и услуги врз основа на податоци од билинг системот каде е можно. Нераспределениот остаток треба да биде распределен на арбитрарна основа, со согласност од АЕК.	За сите активности
	Други побарувања од купувачи	Другите побарувања од купувачи се расчленуваат на производи и услуги каде е можно. Нераспределениот остаток треба да биде распределен на арбитрарна основа, со согласност од АЕК.	За сите активности

арбитражна основа, со согласност од АЕК.	Застапувачки активности
Долгорочни резерви	Застапувачки активности
Обврски за даноци и дивиденди	Застапувачки активности
Трошоци за згради и наменина	На сите активности
Трошоци за компјутерски системи/ИТ трошоци	На сите активности

IV Извештај за трансфер на трошоци

Трошоци / Услуги	Малопродажни услуги	Национални повуци	Маѓународни повуци	Услуги од Инфо Центар	Јавни говорници	Изнајмени Лични	Повуци кон Мобилни	Интернет	Дополнителни услуги	Останати	Услуги од Други Активности	Понуда на апарати	Останати Активности
Трошок на мрежата	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Трошоци за Локален Пристап	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Вкупно Пренасочување на Трошоци	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
---------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

У Збирен Преглед на сите активности

Од/До 	Пристапна мрежа (во денари)	Основна Мрежа (во денари)	Малопродажба (во денари)	Други Активности (во денари)	Вкупно (во денари)
---	--------------------------------	------------------------------	-----------------------------	---------------------------------	-----------------------

Пристап		X	X	X	X
Мрежа	X		X	X	X
Малопродажба	X	X		X	X
Друго	X	X	X		X
Вкупно	X	X	X	X	X